

Handbok
om näringspåståenden och hälsopåståenden
för livsmedelstillsynsmyndigheter och livsmedelsföretagare

Handbok om näringspåståenden och hälsopåståenden för livsmedelstillsynsmyndigheter och livsmedelsföretagare

Evira anvisning 17052/1 sv

Eviras anvisning 17052/1 sv
Tagen i bruk 31.8.2011

Enheten för produktsäkerhet

Godkänd av Annika Nurttila

Föredragen av Marjo Misikangas

Innehåll

1 INLEDNING	4
1.1 Lagstiftning.....	4
1.2 Näringspåståenden och hälsopåståenden	5
2 NÄRINGSPÅSTÅENDEN	6
2.1 Näringsämnets mängd.....	6
2.2 Vitaminer och mineralämnen	7
2.3 Näringsämnena och andra ämnen.....	8
2.4 Förbjudna näringspåståenden	9
2.5 Påståenden som inte betraktas som näringspåståenden	9
2.6 Vilseledande påståenden.....	9
3 HÄLSOPÅSTÅENDEN	10
3.1 Systemet för godkännande av hälsopåståenden	10
3.2 Tillåtna hälsopåståenden	10
3.3 Förbjudna hälsopåståenden	11
3.4 Ansökningar om hälsopåståenden.....	11
4 PRINCIPER FÖR FRAMFÖRANDE AV PÅSTÅENDEN.....	13
4.1 Påskriften och märkningarna på förpackningar	13
4.2 Näringsvärdesdeklarationen	14
4.3 Tilläggsuppskrifter som hälsopåståenden förutsätter.....	15
4.4 Allmänna principer för framförande av påståenden	15
5 ANSVAR	17
5.1 Livsmedelsföretagaren.....	17
5.2 Tillsynsmyndigheterna	18
5.3 Evira	18
6 FRÅGOR OCH SVAR.....	19
6.1 Näringspåståenden.....	19
6.2 Hälsopåståenden	23
 Bilaga 1. Tillåtna näringspåståenden och exempel på formuleringar som Evira anser ha samma innebörd	25
Bilaga 2. Schema över hur man fattar beslut om rätt användning av påståenden	28
Bilaga 3. Exempel på tilläggsmärkingar som olika påståenden kräver på förpackningen	28
Bilaga 4. Saker som skall följas upp inom egenkontrollen över närings- och hälsopåståenden.....	32
Bilaga 5. Exempel på hur tabellen för tillsyn över påståenden används i egenkontrollen	33

1 INLEDNING

Närings- och hälsopåståendena som framförs i påskrifterna på, vid presentation av eller i reklam för livsmedel regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel (nedan förordningen om påståenden) som har tillämpats sedan den 1 juli 2007.

Syftet med denna handbok som Evira utarbetat är att underlätta och förenhetliga tillämpandet av förordningen om påståenden i Finland. Handboken är avsedd för såväl tillsynsmyndigheter som företagare.

En myndighets verksamhet skall bygga på den befogenhet som föreskrivs i lag och lagen skall noggrant följas i myndighetens verksamhet. Myndighetens anvisningar är till sin rättsliga natur inte bindande för andra myndigheter eller företagare. I sista hand avgörs frågor som gäller tillämpandet av lagstiftningen av en domstol.

Denna anvisning innehåller både direkta citat ur lagstiftningen och tolkningar av hur lagstiftningen tillämpas. Lagstiftningen har tydligt åtskiljts från den övriga texten så att lagrummen nämns. Tolkningarna i anvisningen är Eviras syn på hur lagstiftningen borde tillämpas.

1.1 Lagstiftning

Lagstiftning och anvisningar som reglerar närings- och hälsopåståendena som framförs om livsmedel:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, nedan förordningen om påståenden
- Kommissionens förordning (EU) nr 116/2010 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 när det gäller förteckningen över näringspåståenden
- en uppdaterad lista på godkända och förkastade hälsopåståenden och på de förordningar från kommissionen som reglerar dem finner du under http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/claims/community_register/health_claims_en.htm

och

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, nedan allmänna livsmedelsförordningen
- Livsmedelslagen 23/2006
- HIM:s förordning om förpackningspåskrifter för livsmedel 1084/2004, nedan förordningen om förpackningspåskrifter
- JSM:s förordning om näringsvärdesdeklaration för livsmedel 588/2009, nedan förordningen om näringsvärdesdeklaration
- JSM:s förordning om kosttillskott 78/2010
- JSM:s förordning om livsmedel för särskilda näringsändamål 121/2010
- Kommissionen bereder som bäst en förordning, med vilken man reglerar den information som ges till konsumenten om ett livsmedel, såsom förpackningspåskrifterna och näringsvärdesdeklarationerna, nedan förord-

- ningen om konsumentinformation (ändring av direktivet om märkning 2000/13/EG och direktivet om näringsvärdesdeklaration 90/496/EEG)
- Kommissionens vägledning till verkställandet av förordningen om påståenden
http://www.evira.fi/attachments/elintarvikkeet/valvonta_ja_yrittajat/terveysvaitteet/komission_soveltamisohje_vaitteista_141207_fi.pdf

1.2 Näringspåståenden och hälsopåståenden

Förordningen om påståenden reglerar närings- och hälsopåståendena som framförs i påskriften på, vid presentation av eller i reklam för livsmedel. Med ett påstående avses varje frivilligt budskap och varje frivillig framställning som anger, låter förstå eller antyder att ett livsmedel har särskilda egenskaper. Utöver skriftliga budskap kan påståendet också bestå av bilder, grafik eller symboler. Livsmedelns varumärken, märkesnamn eller fantasinamn ingår likaså i tillämpningsområdet för förordningen om påståenden.

Med ett näringspåstående avses ett påstående om att ett livsmedel har nyttigt näringsinnehåll. Exempel 'innehåller kalcium'.

Med ett hälsopåstående avses ett påstående om ett samband mellan livsmedlet och hälsa. Exempel 'Kalcium behövs för normal tillväxt och utveckling hos barns benstomme'. Hälsopåståendena fördelar sig på funktionella påståenden, påståenden om minskad sjukdomsrisk och påståenden om barns utveckling och hälsa.

Skillnaden mellan närings- och hälsopåståenden framgår av tabell 1. Förordningen om påståenden fastställer under vilka förutsättningar produkter kan förses med närings- och hälsopåståenden och bildar så spelregler och godkännandeförfaranden för framförandet av påståenden i samtliga EU-länder.

Som sådana påståenden, som omfattas av förordningen om påståenden, betraktas alla i kommersiell kommunikation framförda påståenden som gäller nyttiga egenskaper hos ett livsmedel och som framför i påskriften på, vid presentation av eller i reklam för livsmedel avsedda för slutkonsumenten. Förordningen om påståenden tillämpas endast på kommersiell kommunikation, inte till exempel på riktlinjer eller kostråd utfärdade av offentliga folkhälsomyndigheter och organ eller icke kommersiella meddelanden och information i pressen och i vetenskapliga publikationer.

Evira har publicerat instruktion 17014/1 om användning av rekommendationer eller stöd från nationella sammanslutningar av fackmän inom medicin, nutrition eller dietik samt välgörenhetsorganisationer med hälsoanknytning i påskriften på förpackningar till livsmedel och i marknadsföring av livsmedel.

http://www.evira.fi/attachments/svenska/livsmedel/tillsyn_och_foretagare/anvisningar/eviran_ohje_vaiteasetuksen_art_11_soveltamisesta_17014_1_2_se.pdf

Tabell 1. Förordningen om påståenden fastställer vilka närings- och hälsopåståenden som är godkända och på vilka villkor de får framföras. Hälsopåståendena fördelar sig på sådana påståenden, som avses i artikel 13 och 14.

Näringspåståenden	Hälsopåståenden	
Påståenden som beskriver nyttiga näringsmässiga egenskaper hos ett livsmedel	Påståenden som låter förstå att det finns ett samband mellan en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar och hälsa	
Endast de påståenden, som uppräknats i förordningen, är tillåtna	Artikel 13 = funktionella påståenden	Artikel 14
Den energi det <ul style="list-style-type: none"> • ger • ger i minskad eller ökad grad eller • inte ger 	(1)(a) Påståenden som hänför sig till kroppens tillväxt, utveckling och funktioner	(1)(a) Påståenden om minskad sjukdomsrisk
Näringsämne eller annat ämne det <ul style="list-style-type: none"> • innehåller • innehåller i mindre eller större omfattning • inte innehåller 	(1)(b) Påståenden som hänför sig till psykologiska och beteendemässiga funktioner	(1)(b) Påståenden om barns utveckling och hälsa
	(1)(c) Påståenden som hänför sig till bantning, viktkontroll etc.	
	(5) Påståenden som grundar sig på nyligen framtagen vetenskaplig dokumentation eller som innehåller en begäran om skydd av äganderättsligt skyddade data	

2 NÄRINGSPÅSTÅENDEN

De godkända näringspåståendena har beskrivits i bilagan till förordningen om påståenden och ändringarna av denna. På kommissionens webbplats finns en uppdaterad lista på näringspåståendena:

http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/claims/community_register/nutrition_claims_en.htm

Tillåtna är också sådana påståenden, som kan antas ha samma innebörd för konsumenterna som de påståenden, som ingår i bilagorna till förordningarna. Av bilaga 1 till denna handbok framgår vilka näringspåståenden som för närvarande är tillåtna, vilka villkor som tillämpas på dem och exempel på formuleringar som Evira betraktat som motsvarande påståenden. Om en företagare använder andra formuleringar, skall han säkerställa att formuleringen har samma innebörd för konsumenten.

2.1 Näringsämnets mängd

Av bilagan till förordningen om påståenden framgår vilka näringspåståenden som är tillåtna och vilka villkor som tillämpas på dem. För näringspåståendena har fastställts

hur mycket livsmedlet skall innehålla av näringsämnet i fråga för att näringspåståendet skall få framföras. Dessa gränser framgår också av bilaga 1 till denna handbok.

Ett livsmedel kan till exempel kallas en kostfiberkälla om produkten innehåller minst 3 g kostfiber per 100 mg eller minst 1,5 g kostfiber per 100 kcal. På motsvarande sätt kan ett livsmedel påstås ha högt kostfiberinnehåll, om produkten innehåller minst 6 g kostfiber per 100 g eller minst 3 g kostfiber per 100 kcal.

Ett villkor för användning av några näringspåståenden är att näringsämnet i fråga skall ge en viss andel av livsmedlets sammanlagda energivärde. Villkoret för användning av påståendet 'proteinkälla' är till exempel att minst 12 % av livsmedlets energivärde kommer från proteiner. Det räknas ut så att energin som proteinet ger divideras med produktens sammanlagda energivärde.

Exempel: 100 g av produkten innehåller 3 g protein och 100 kcal energi. Proteinets energi är $3 \text{ g} \times 4 \text{ kcal/g} = 12 \text{ kcal}$ energi. Dess andel av den sammanlagda energin är $12 \text{ kcal} / 100 \text{ kcal} = 12 \%$. Produkten innehåller således den mängd energi som påståendet 'proteinkälla' förutsätter.

Mängden energi som fett ger uträknas på motsvarande sätt, men då skall beaktas att ett gram fett ger 9 kcal energi.

2.2 Vitaminer och mineralämnen

Så som förordningen om påståenden säger får ett livsmedel kallas en vitamin- eller mineralämneskälla, om produkten innehåller minst den betydande mängd av vitaminet eller mineralämnet i fråga, som fastställts i direktiv 90/496/EEG. Direktiv 90/496/EEG har ändrats med kommissionens direktiv 2008/100/EG och EPR förordning 1137/2008. Nationellt har dessa verkställts med JSM:s förordning 588/2009 om näringsvärdesdeklaration för livsmedel.

En produkt skall innehålla 15 % av det jämförelsevärde för det dagliga intaget, som fastställts i bilagan till förordningen om näringsvärdesdeklaration för att produkten skall anses innehålla en betydande mängd av näringsämnet i fråga och produkten får kallas källa till näringsämnet i fråga. På motsvarande sätt kan påståendet 'högt innehåll av ett vitamin eller mineralämne' användas, om produkten innehåller 30 % av det jämförelsevärde för det dagliga intaget som fastställts i bilagan till förordningen om näringsvärdesdeklaration av näringsämnet i fråga.

Den mängd näringsämne som motsvarar andelen av jämförelsevärdet skall erhållas av 100 gram, 100 ml eller en förpackning på en portion. Av tabell 2 framgår de jämförelsevärden för det dagliga intaget, som avses förordningen om näringsvärdesdeklaration och gränsvärdena för näringspåståendena 'källa' och 'högt innehåll av'.

Kommissionens arbetsgrupp för påståenden har föreslagit att kriterierna för påståendena 'vitamin- och mineralämneskälla' ändras i samband med att förordningen om information till konsumenten behandlas. Villkoren kommer sannolikt att omarbetas så, att villkoret för användning av påståendena i fråga för flytande livsmedel (vegetabiliska oljor och liknande produkter undantagna) skulle bli 7.5 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget.

Av den orsaken anser Evisa att man för flytande produkters del kan beakta livsmedlets dagliga konsumtionsmängder. För flytande livsmedel som huvudsakligen förbrukas i stora dagliga intag kan som villkor för användning av påståendet 'vitamin- eller mineralämneskälla' tillämpas 7.5 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget och den mängden skall erhållas av 100 ml.

Tabell 2. Jämförelsevärdena för det dagliga intaget som avses i förordningen om näringsvärdesdeklaration (588/2009) och gränsvärdena för näringspåståendena 'källa' och 'högt innehåll av'. Den mängd av näringsämnet som motsvarar jämförelsevärdets andel skall erhållas av 100 gram, 100 ml eller en förpackning på en portion. Mängderna vitaminer och mineralämnen i tabellen skall anges i näringsvärdesdeklarationen.

	Jämförelsevärde för det dagliga intaget	Källa (15 %)	Högt innehåll av (30 %)
Vitamin A (µg)	800	120	240
Vitamin D (µg)	5	0,75	1,5
Vitamin E (mg)	12	1,8	3,6
Vitamin K (µg)	75	11,25	22,5
Vitamin C (mg)	80	12	24
Tiamin (mg)	1,1	0,165	0,33
Riboflavin (mg)	1,4	0,21	0,42
Niacin (mg)	16	2,4	4,8
Vitamin B6 (mg)	1,4	0,21	0,42
Folsyra (µg)	200	30	60
Vitamin B12 (µg)	2,5	0,375	0,75
Biotin (µg)	50	7,5	15
Pantotensyra (mg)	6	0,9	1,8
Kalium (mg)	2000	300	600
Klorid (mg)	800	120	240
Kalcium (mg)	800	120	240
Fosfor (mg)	700	105	210
Magnesium (mg)	375	56,25	112,5
Järn (mg)	14	2,1	4,2
Zink (mg)	10	1,5	3
Koppar (mg)	1	0,15	0,3
Mangan (mg)	2	0,3	0,6
Fluorid (mg)	3,5	0,525	1,05
Selen (µg)	55	8,25	16,5
Krom (µg)	40	6	12
Molybden (µg)	50	7,5	15
Jod (µg)	150	22,5	45

2.3 Näringsämnen och andra ämnen

Näringspåståendet 'Innehåller namn på näringsämnet eller annat ämne' kan användas också om andra vitaminer och mineralämnen än de som räknats upp i tabell 2. Även om klara gränsvärden inte fastställts i villkoren för användning av näringsämnen i fråga, skall villkoren i förordningen om påståenden uppfyllas.

Det ligger på företagarens ansvar att bevisa att kraven i förordningen om påståenden följs dvs. också det, att ämnet i fråga bevisligen har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt och att ämnet i fråga ingår i betydande mängd i produkten. Evisa anser att det skall utgöra en del av företagarens egenkontroll. Den vetenskapligt bevisade gynnsamma inverkan kan bygga på yttranden till exempel från EFSA.

2.4 Förbjudna näringspåståenden

Näringspåståenden som inte godkänts enligt förordningen om påståenden och som inte får användas är till exempel följande påståenden:

- kolesterolfri, kolesterolreducerad
- fri från transfettsyror, 0 % transfettsyror
- superlätt/superlight, ultralätt/ultralight
- jämförelser av typen lika mycket som
- lågt kolhydratinnehåll

2.5 Påståenden som inte betraktas som näringspåståenden

Sådan information om ett näringsämnes art och mängd, som krävs på annat håll i lagstiftningen, betraktas inte som ett näringspåstående.

Påskrifter och märkningar om ingredienser som använts eller inte använts vid framställning av ett livsmedel eller som beskriver ingrediensernas egenskaper, tolkas inte heller som näringspåståenden:

- sockrad (Obs! Påståendena sockerfri, fri från tillsatt socker och också osockrad är däremot näringspåståenden)
- osötad
- sötad med xylitol/fruktos
- vid framställning har inte använts fett
- fri från mjölk ingredienser
- mjölkfri
- tillsatsfri
- konserveringsmedelsfri

Laktosfri, laktosfattig, glutenfri och glutenfattig är inte näringspåståenden utan de regleras av lagstiftningen om livsmedel för särskilda näringsändamål.

2.6 Vilseledande påståenden

Kommissionen har publicerat en vägledning till verkställandet av förordningen om påståenden.

Enligt denna vägledning betraktas det som vilseledande att understryka sådana egenskaper, som inte spelar någon roll med tanke på totalkonsumtionen av näringsämnet i fråga. Framförande av påståendet 'minskat innehåll av fett' om sådant bröd, som redan annars är fettsnålt vore till exempel vilseledande, eftersom den minskade mängden fett inte spelar någon väsentlig roll med tanke på totalkonsumtionen av fett. Av samma orsak kan påståendet 'ökat innehåll av' framföras endast om sådana produkter, som uppfyller villkoren för framförande av påståendet 'källa'.

3 HÄLSOPÅSTÅENDEN

3.1 Systemet för godkännande av hälsopåståenden

Utgångspunkten för framförande av hälsopåståenden är att de vetenskapliga beläggen bakom påståendena skall låtas godkännas i förväg innan påståendet kan framföras.

Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet EFSA utvärderar de vetenskapliga beläggen bakom påståendena och påståendenas formulering. Yttrandet från EFSA är ännu inte något beslut om hälsopåståendet. Efter diskussioner mellan kommissionen och medlemsländerna godkänns eller förkastas påståendet med en förordning från kommissionen. Evisa tjänar som den nationella behöriga finska myndighet, som levererar ansökningarna om påståenden till EFSA för utvärdering.

Enligt artikel 13(3) i förordningen om påståenden publiceras gemenskapens förteckning över godkända påståenden troligen i början av året 2012. Därefter får endast de påståenden, som upptagits i förteckningen över godkända påståenden framföras vid marknadsföring av livsmedel och i påskrifterna och märkningarna på förpackningar till livsmedel. De förkastade påståendena ges en övergångstid på 6 månader, under vilken påståendena i fråga skall tas ur bruk i såväl påskrifterna och märkningarna på förpackningar som i reklam, i broschyrer, på webbplatser och i allt annat material också.

Sådana hälsopåståenden, som avses i artikel 13(1) och som ännu inte utvärderats, får framföras fram till att ett beslut om dem fattas med en förordning från kommissionen. Det gäller främst hälsopåståendena på den s.k. grå listan och vissa ämnen av vegetabiliskt ursprung (eng. botanicals).

Med grå listan avses sådana hälsopåståenden, om vilka Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet EFSA konstaterat att mikroben som påståendena gäller inte beskrivits tillräckligt. På listan finns också några näringsämnen eller ingredienser, för vilka de vetenskapliga beläggen inte varit tillräckliga för att EFSA skulle ha kunnat ge ett slutligt yttrande om dem. De hälsopåståenden, om vilka tilläggsinformation lämnades enligt anvisningarna från kommissionen hösten 2011, kan användas fram till att påståendena fogas till förteckningen över godkända eller förkastade påståenden. De hälsopåståenden på grå listan, om vilka ingen tilläggsinformation lämnats, fogas därmed automatiskt till förteckningen över förkastade påståenden.

De olika kraven och kriterierna för utvärderingen av hälsopåståendena som hänför sig till ämnen av vegetabiliskt ursprung och å andra sidan klassificeringen som växtbaserade läkemedel har kritiserats. Av den orsaken har kommissionen meddelat att godkännandena av påståenden om ämnen av vegetabiliskt ursprung granskas som en egen helhet skilt från de övriga hälsopåståendena.

3.2 Tillåtna hälsopåståenden

Framförande av hälsopåståenden i påskrifterna och märkningarna på förpackningen till ett livsmedel, i reklam för ett livsmedel eller i annan presentation av ett livsmedel förutsätter att påståendena godkänts och upptagits i de förteckningar över godkända påståenden, som avses i artiklarna 13 och 14 i förordningen om påståenden.

Sådana påståenden, som avses i artikel 13(1) i förordningen om påståenden och som ännu inte utvärderats av EFSA, kan framföras på företagarens eget ansvar fram till att kommissionen gett en officiell förordning om påståendet i fråga. Påståendena skall ändå följa förordningen om påståenden och nationella författningar som tillämpas på påståenden. Förpackningarna till produkterna skall vara försedda med alla de påskrifter och märkningar som förordningen om påståenden förutsätter och villkoren för framförande av påståendena skall uppfyllas för livsmedlet i fråga.

Vilka hälsopåståenden som avses i artikel 13(1) och som ännu inte utvärderats kan kontrolleras av ett register som EFSA upprätthåller:

<http://registerofquestions.efsa.europa.eu/rogFrontend/questionsListLoader?panel=ND&foodsectorarea=26>

3.3 Förbjudna hälsopåståenden

Enligt artikel 12 i förordningen om påståenden är följande hälsopåståenden inte tillåtna:

- Påståenden som ger intryck av att hälsan skulle kunna påverkas negativt om man inte konsumerar livsmedlet
- Påståenden som hänvisar till hur snabbt eller hur mycket man kan gå ner i vikt
Evira anser att det också är förbjudet att hänvisa till exempel till ett minskat midjemått eller en minskad klädstorlek
- Påståenden som hänvisar till rekommendationer av enskilda läkare eller fackmän på hälsoområdet och andra nationella sammanslutningar av fackmän inom medicin, nutrition eller dietetik samt välgörenhetsorganisationer med hälsoanknytning som inte avses i artikel 11

Kommissionens arbetsgrupp för påståenden har fastslagit att ett beslut om vem som betraktas som fackman på hälsoområdet skall fattas från fall till fall. Beslutet bygger i lång utsträckning på den uppfattning och det budskap som ges.

Följande påståenden kan till exempel betraktas som förbjudna hälsopåståenden:

- en yrkesperson inom hälsovården berättar om ett livsmedels inverknings på hälsan eller om sina egna erfarenheter
- en studerande i hälsovårdsbranschen berättar om ett livsmedels inverknings på hälsan eller om sina egna erfarenheter
- en skådespelare som föreställer hälsovårdspersonal berättar om ett livsmedels inverknings på hälsan eller om sina egna erfarenheter

Enligt artikel 6 i förordningen om påståenden skall påståendena som framförs om ett livsmedel bygga på allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation. Marknadsföring med hjälp av en enskild konsuments brukserfarenhet kan anses som vilseledande, eftersom en enskild konsuments brukserfarenhet inte kan anses uppfylla kraven i lagstiftningen på grunderna för framförande av hälsopåståenden. I en enskild konsuments brukserfarenhet får inte heller hänvisas till medicinska bruksändamål eller framföras andra påståenden som enligt förordningen om påståenden är förbjudna.

3.4 Ansökningar om hälsopåståenden

En livsmedelsföretagare skall lämna en ansökan om hälsopåstående, om han vill använda ett hälsopåstående som inte upptagits i förteckningen över godkända påstå-

enden. Påståendet kan användas först då det godkänts med en förordning från kommissionen.

Mer information om ansökningarna om påståenden finner du på:

- Eviras webbplats:
http://www.evira.fi/portal/se/livsmedel/tillverkning_och_forsaljning/paskrifte_r_pa_forpackningar/narings-och_halsopastaenden/ansokningar_om_godkannande_av_halsopastaenden/
- EFSA:s webbplats:
<http://www.efsa.europa.eu/en/ndaclaims/ndaguidelines.htm>

Enligt det förfarande som avses i artikel 18 i förordningen om påståenden behandlas tilläggen som skall göras i förteckningen över sådana hälsopåståenden som avses i artikel 13 och som gäller

- påståenden som grundar sig på nyligen framtagen vetenskaplig dokumentation
- påståenden som innehåller en begäran om skydd av äganderättsligt skyddade data

Enligt det förfarande som avses i artiklarna 15, 16, 17 och 19 i förordningen om påståenden godkänns efter ansökan sådana hälsopåståenden, som avses i artikel 14 dvs.

- påståenden om minskad sjukdomsrisk (= riskfaktor)
- påståenden om barns utveckling och hälsa

En uppdaterad förteckning över godkända och förkastade hälsopåståenden finner du på kommissionens webbplats:

http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/claims/community_register/health_claims_en.htm

4 PRINCIPER FÖR FRAMFÖRANDE AV PÅSTÅENDEN

Enligt 9 § livsmedelslagen skall på en livsmedelsförpackning, i en broschyr, i reklam eller i andra marknadsföringssammanhang ges sanningsenlig och tillräcklig information om livsmedlet. Om livsmedlet får inte ges vilseledande information.

Det får inte uppges att livsmedlet skulle ha egenskaper som hänför sig till förebyggande, behandling eller botande av människors sjukdomar dvs. framföras medicinska påståenden, och det får inte heller hänvisas till sådana uppgifter.

Då närings- och hälsopåståenden framförs är det viktigt att beakta följande faktorer, som också beaktas i tillsynen över påståenden:

- Endast godkända hälsopåståenden får användas.
- Endast godkända hälsopåståenden eller sådana hälsopåståenden, på vilka bestämmelser om övergångstid tillämpas, får användas. Med det avses sådana hälsopåståenden som avses i artikel 13(1) och som är under utvärdering och sådana förkastade hälsopåståenden, som getts en övergångstid på 6 månader.
- Villkoren för framförande av påståendet skall uppfyllas.
- Näringsvärdesdeklarationen skall vara i ordning.
- De allmänna principerna för framförande av påståenden skall följas.
- Hälsopåståendena skall åtföljas av de tilläggsmärkingar som krävs.
- Påståendena om minskad sjukdomsrisk skall åtföljas av de tilläggsmärkingar som avses i artikel 14.
- Riktigheten hos framförda närings- och hälsopåståendens skall utgöra en del av egenkontrollen.

Av bilaga 2 framgår ett beslutsfattandeschema avsett som hjälp vid kontroll av att påståenden använts på rätt sätt.

4.1 Påskrifterna och märkningarna på förpackningar

De allmänna bestämmelserna om påskrifter och märkningarna på förpackningarna gäller alla livsmedel och omfattar de vanligaste påskrifterna och märkningarna som livsmedelsförpackningar skall förse med. Evira har publicerat en handbok om påskrifter på förpackningar som du kan ladda ned från Eviras webbplats <http://www.evira.fi/portal/se/evira/publikationer/?a=view&productId=114>

Som förordningen om förpackningspåskrifter säger skall de obligatoriska påskrifterna göras på finska och svenska. I stället för svenskan kan användas norska eller danska. Som förordningen om näringsvärdesdeklaration säger är en näringsvärdesdeklaration obligatorisk i sådana fall, då ett närings- eller hälsopåståenden framförs om livsmedlet. Framförande av påståendet på annat håll än på förpackningen till produkten, såsom på webben eller i en tidningsannons, förutsätter likaså en näringsvärdesdeklaration på förpackningen.

Evira anser att näringsvärdesdeklarationen skall göras på finska och svenska alltid då ett närings- eller hälsopåstående framförs om ett livsmedel. Också i sådana fall, då närings- eller hälsopåståendet på produkten gjorts på något annat språk än finska eller svenska, är näringsvärdesdeklarationen obligatorisk och den skall göras på finska och svenska. All information som ges om livsmedlet, vilket språk det än rör sig om, skall vara sanningsenlig och den får inte vilseleda konsumenten.

4.2 Näringsvärdesdeklarationen

Framförande av ett närings- eller hälsopåstående förutsätter alltid en näringsvärdesdeklaration. Informationen om näringsvärdet skall anges i form av antingen en kort eller också en lång deklaration. Näringsvärdesdeklarationerna regleras av förordningen om näringsvärdesdeklaration och Evira har publicerat en handbok om näringsvärdesdeklaration som du kan ladda ned från Eviras webbplats:

<http://www.evira.fi/portal/se/evira/publikationer/?a=view&productId=112>

Kort näringsvärdesdeklaration

Om det framförda näringspåståendet gäller energiinnehållet, proteinet, kolhydraterna eller fett, räcker det med en kort näringsvärdesdeklaration. Om näringspåståendet gäller de vitaminer eller mineralämnen som räknats upp i bilagan till förordningen om näringsvärdesdeklaration, kan näringsämnet i fråga anges som en del av en kort deklaration.

Exempel på en kort näringsvärdesdeklaration:

100 g rågbröd innehåller

- energi 930 kJ (220 kcal)
- protein 7,9 g
- kolhydrater 43 g
- fett 1,8 g

Lång näringsvärdesdeklaration

En lång näringsvärdesdeklaration krävs, om det framförda näringspåståendet gäller socker, mättade fettsyror, kostfiber eller natrium. Ett hälsopåstående kräver alltid en lång näringsvärdesdeklaration.

Exempel på en lång näringsvärdesdeklaration:

100 g rågbröd med högt kostfiberinnehåll innehåller

- energi 780 kJ (185 kcal)
- protein 7,9 g
- kolhydrater 35 g
 - varav sockerarter 1,4 g
- fett 1,5 g
 - varav mättade fettsyror 0,2 g
- kostfiber 7,9 g
- natrium 0,29 g

Om näringspåståendet gäller ett ämne som inte angetts i näringsvärdesdeklarationen på det sätt som avses i förordningen om näringsvärdesdeklaration, skall dess mängd anges inom samma synfält som uppgifterna om näringsinnehållet. Näringsvärdesdeklarationens utformning dvs. om en kort eller lång deklaration krävs, bestäms enligt reglerna ovan.

Kosttillskott

Förordningen om näringsvärdesdeklaration tillämpas inte på angivande av näringsinnehållet i sådana livsmedel, som omfattas av tillämpningsområdet för lagstiftningen om kosttillskott. Mängden ämnen som kännetecknar kosttillskottet skall däremot anges så som förordningen om kosttillskott förutsätter. Kosttillskott förses inte med någon kort eller lång näringsvärdesdeklaration, även om ett närings- eller hälsopå-

stående skulle framföras om kosttillskottet. Om ett närings- eller hälsopåstående framförs om ett kosttillskott, skall mängden av det ämne som påståendet gäller ändå anges.

4.3 Tilläggsuppskrifter som hälsopåståenden förutsätter

Då hälsopåståenden framförs skall påskrifterna på förpackningen kompletteras med tilläggsuppskrifter. Så som artikel 10(2) i förordningen om påståenden säger tillåts hälsopåståenden endast om följande uppgifter anges i märkningen eller, om ingen märkning finns, i presentationen och reklamen:

- a) Ett uttalande om vikten av en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil;
- b) Den mängd livsmedel och det konsumtionsmönster som krävs för att den påstådda gynnsamma effekten skall uppnås;
- c) I tillämpliga fall, ett konstaterande riktat till personer som bör undvika att använda produkten, och
- d) En lämplig varning i fråga om produkter som vid överdriven konsumtion kan utgöra en hälsorisk.

Så som sägs i artikel 14(2) skall i fråga om påståenden om minskad sjukdomsrisk ingå en uppgift om att

- en mängd riskfaktorer finns för den sjukdom som påståendet avser och att
- en ändring av någon av dessa riskfaktorer kan, men behöver inte ha en gynnsam effekt.

Artikel 10(3) i förordningen om påståenden säger att hänvisningar till en allmän, icke specificerad gynnsam effekt av näringsämnet eller livsmedlet för allmän hälsa eller hälsorelaterat välbefinnande får göras endast, om de åtföljs av ett bestämt hälsopåstående som ingår i de förteckningar som föreskrivs i artikel 13 eller 14.

Evira anser att till exempel 'hjärtvänlig', 'bra för din mage', 'supermat', 'hälsochoklad', är allmänna, icke specificerade påståenden. I samband med sådana skall alltid framföras ett godkänt hälsopåstående som preciserar hälsoeffekten eller ett sådant hälsopåstående, på vilket övergångsbestämmelser tillämpas.

I bilaga 3 har med exempel beskrivits vilka tilläggskrav på påskrifterna och märkningarna på förpackningarna som olika påståenden ställer.

4.4 Allmänna principer för framförande av påståenden

Förordningen om påståenden tillämpas på förpackningar avsedda för slutkonsumenten men också på marknadsföring av och reklam för produkter i alla dess former, såsom på trycksaker, på webben, på elektroniska format, på radio, på TV och på produkt demonstrationer. För att närings- och hälsopåståenden skall få användas i märkning och presentation av och i reklam för ett livsmedel skall påståendet och livsmedlet uppfylla särskilt de principer och villkor som behandlas i artikel 3 och 5 i förordningen om påståenden.

Förordningen om påståenden tillämpas också i sådana situationer, då konsumenten kan förknippa ett framfört påstående med en viss produkt, även om produkten inte direkt sägs ha den egenskap som påstås. Därför skall också den uppfattning som ges av en produkt följa förordningen om påståenden och särskilt artikel 3 i förordningen.

Om man till exempel på en webbplats som marknadsför produkter som innehåller omega-3-fettsyra citerar vetenskapliga artiklar om omega-3-fettsyror, betraktas det som ett hälsopåstående. Om man på en webbplats som marknadsför ett livsmedel på motsvarande sätt berättar att livsmedlet innehåller en ingrediens, i detta fall omega-3-fettsyror och om traditionell användning av sådana inom folkmedicinen, betraktas det allt enligt påståendet som ett hälsopåstående eller ett förbjudet medicinskt påstående.

Allmänna principer för samtliga påståenden, artikel 3

Närings- och hälsopåståenden får inte

- a) vara felaktiga, tvetydiga eller vilseledande;
- b) föranleda tvivel om andra livsmedels säkerhet och/eller näringsmässiga lämplighet;
- c) uppmuntra eller tolerera överkonsumtion av ett livsmedel;
- d) ange, låta förstå eller antyda att en balanserad och varierad kost inte kan ge lämpliga mängder av näringsämnen i allmänhet;
- e) hänvisa till förändringar i de fysiologiska funktionerna som skulle kunna ge upphov till eller utnyttja rädsla hos konsumenterna;

Evira anser att det är förbjudet att till exempel vid marknadsföring av D-vitaminpreparat berätta att vanlig finländsk mat inte ger tillräckligt med D-vitamin och ge upphov till rädsla bland konsumenterna genom att beskriva sjukdomar som brist på D-vitamin orsakar.

Allmänna villkor, artikel 5

De allmänna villkoren för framförande av påståenden har fastställts i artikel 5. Sammanfattat kan sägas att ämnet som påståendet gäller bevisligen skall ha en gynnsam effekt och att produkten skall innehålla en tillräcklig mängd av ämnet i fråga.

Närings- och hälsopåståenden får användas endast, om:

- a) det har påvisats att förekomsten, avsaknaden eller den minskade mängden i ett livsmedel eller en livsmedelskategori av ett näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation;
- b) det näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller
 - i) ingår i slutprodukten i betydande mängd (i en mängd som enligt lagstiftningen eller enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation kommer att ge den näringsmässiga eller fysiologiska effekt som påstås)
 - ii) ingår inte eller ingår i en minskad mängd som enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation kommer att ge den näringsmässiga eller fysiologiska effekt som påstås;
- c) det näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller föreligger i en form som kan tillgodogöras av kroppen;
- d) den mängd av produkten som rimligtvis kommer att konsumeras ger en betydande mängd av det näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller i enlighet med gemenskapslagstiftningen eller, om sådana bestämmelser inte finns, en betydande mängd som enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation kommer att ge den näringsmässiga eller fysiologiska effekt som påstås;

De godkända närings- och hälsopåståendena uppfyller dessa villkor, om villkoren för framförande av påståendet följs.

Näringspåståendet ”innehåller namn på näringsämnet eller annat ämne” fastställer inga villkor för användningen av ämnet som påståendet gäller. Särskilt i fråga om dessa näringspåståenden skall företagaren säkerställa att de allmänna villkoren i artikel 5 uppfylls.

5 ANSVAR

5.1 Livsmedelsföretagaren

Enligt allmänna livsmedelsförordningen skall livsmedelsföretagare på alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan i de företag de har ansvar för se till att livsmedlen uppfyller de krav i livsmedelslagstiftningen som är tillämpliga för deras verksamhet och kontrollera att dessa krav uppfylls. Livsmedelsföretagaren skall se till att informationen om livsmedlet i påskrifterna och märkningen på förpackningen, i presentation av eller i reklamen för livsmedlet följer författningarna.

Enligt livsmedelslagen skall på en livsmedelsförpackning, i en broschyr, i reklam eller i andra marknadsföringssammanhang ges sanningsenlig och tillräcklig information om livsmedlet. Detta skall också beaktas i företagarens plan för egenkontroll.

5.1.1 Egenkontrollen

Livsmedelsföretagaren är skyldig att säkerställa att påskrifterna och märkningarna på förpackningarna och annan information som ges om ett livsmedel är tillräcklig, att den överensstämmer med produktens egenskaper och att den inte vilseleder konsumenten. Företagarens egenkontroll skall omfatta påskrifterna och märkningarna på förpackningarna och också säkerställandet av att framförda närings- och hälsopåståenden är riktiga som en del av säkerställandet av att påskrifterna och märkningarna på förpackningarna är riktiga.

Enligt förordningen om påståenden skall en livsmedelsföretagare som framför ett näringspåstående eller hälsopåstående motivera användningen av påståendet. Företagaren skall motivera att ämnet som påståendet gäller bevisligen har en gynnsam effekt och att ämnet ingår i tillräcklig mängd i produkten. Det sker enklast utgående från ett yttrande från EFSA.

I planen för egenkontroll skall beskrivas hur man säkerställer att villkoren för användning av påståendena i fråga uppfylls och vilka åtgärder som vidtas, om brister uppdagas. Företagaren skall säkerställa att livsmedlet innehåller den mängd som påståendet förutsätter av det näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller. Det kan man göra till exempel med hjälp av en laboratorieanalys eller utgående från kalkylmässiga informationskällor, såsom tillförlitliga tabeller med information om livsmedels sammansättning.

Evira rekommenderar att de formuleringar som godkänts för påståendena används. Så som förordningen om påståenden säger kan företagaren använda ett godkänt påstående i form av den formulering det godkänts i eller något annat påstående, som anses ha samma innebörd för konsumenten. Genomsnittskonsumenten skall ändå förstå de gynnsamma effekter som framförs i påståendet. Om en företagare använder en annan formulering än den godkända formuleringen, skall han säkerställa till exempel med hjälp av konsumentundersökningar att formuleringen har samma innebörd för konsumenten.

Enligt artikel 6(3) i förordningen om påståenden får de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna begära att en livsmedelsföretagare lägger fram all relevant dokumentation och alla relevanta uppgifter som bekräftar överensstämmelse med förordningen om påståenden. Evira anser att livsmedelsföretagarna kan uppfylla detta krav till exempel genom att lägga fram de uppgifter som framgår av bilaga 4.

Informationen som framgår av bilaga 4 utgör en del av ansvarstagande livsmedelsföretagares produkt- och marknadsplanering och kvalitetsledning. Genom att upprätthålla och uppdatera denna information kan företagen säkerställa eller vid behov bevisa att egenkontrollen av närings- och hälsopåståenden fungerar. I bilaga 5 ingår ett exempel på hur tabellen för kontroll av påståendena används inom egenkontrollen.

5.2 Tillsynsmyndigheterna

Kommunen har som uppgift att inom sitt område utöva den tillsyn som avses i livsmedelslagen (32 §), i vilken också ingår tillsyn över att förordningen om påståenden följs.

Tillsynen över närings- och hälsopåståenden koncentreras på tillsyn över informationen i bilaga 4. Tillsynsmyndigheterna skall försäkra sig om att företagaren i sin egenkontroll beaktar utöver påskrifterna och märkningarna på förpackningarna också påståendena som framförs i annat marknadsföringsmaterial, i broschyrer och på webbsidor.

Om man i tillsynen uppdagar oegentligheter i användningen av närings- och hälsopåståenden, skall myndigheten befalla att märkningarna rättas till inom skälig utsatt tid (Livsmedelslagen 55 §).

5.3 Evira

Eviras behörighet fastställs i 30 § livsmedelslagen. I denna behörighet ingår inte godkännande av livsmedel eller påskrifter och märkningarna på livsmedel innan de släpps ut på marknaden. Evira har således ingen befogenhet att förhandsgodkänna produkter eller påståenden som framförs om produkter.

Vid behov kan Evira tillgripa sådana administrativa tvångsmedel som avses i livsmedelslagen för att säkerställa att informationen som ges om ett livsmedel överensstämmer med bestämmelserna vid marknadsföring av livsmedlet, såsom i TV-, webb- och tidningsreklam.

6 FRÅGOR OCH SVAR

6.1 Näringspåståenden

Är 'tillsatsfri' och 'konserveringsmedelsfri' näringspåståenden?

Med ett näringspåstående avses varje påstående som anger att ett livsmedel har särskilda gynnsamma näringsmässiga egenskaper på grund av den energi eller det näringsämne det innehåller. De framförda påståendena beskriver egenskaper hos ingredienser i produkten, inte produktens näringsinnehåll och de är således inte näringspåståenden.

Påståendena 'laktosfri', 'laktosfattig', 'glutenfri' finns inte med i bilagan till förordningen. Får de inte längre användas?

De framförda påståendena hör inte till denna kategori, utan de regleras av lagstiftningen om livsmedel för särskilda näringsändamål. Mer information på Eviras webbplats:

http://www.evira.fi/portal/se/livsmedel/tillverkning_och_forsaljning/livsmedel_for_sarskilda_naringsandamal/

Är 'probiot' och 'antioxidant' näringspåståenden?

Eftersom benämningarna hänvisar till funktionen eller hälsoeffekten är det fråga om ett hälsopåstående, inte ett näringspåstående.

Är 'innehåller lykopen' och 'innehåller lutein' näringspåståenden?

Ja, eftersom påståendena hänvisar till mängden av ämnena i fråga.

Namnet på en produkt är den samma som benämningen på ett näringsämne. Är det ett näringspåstående?

Som förordningen om påståenden säger kan också produktnamn och olika symboler vara påståenden. Produkten och informationen som ges om produkten skall således följa förordningen om påståenden. Produkten 'FiberBröd' skall till exempel innehålla kostfibrer minst den mängd som näringspåståendet 'kostfiberkälla' förutsätter.

En produkt påstås ha högt innehåll av flavonoider. Vilken information skall då ges om produkten?

I samband med näringsvärdesdeklarationen skall berättas vilka flavonoider produkten innehåller och i vilka mängder. Företagaren har skyldighet att bevisa att villkoren särskilt i artikel 5 i förordningen om påståenden uppfylls dvs. att ämnet, om vilket näringspåståendet framförs bevisligen har en gynnsam effekt och att mängden av ämnet i fråga i produkten är tillräcklig.

Om inget gränsvärde allmänt fastställts för en betydande mängd av näringsämnet i fråga eller något annat ämne, skall företagaren kunna bevisa att den mängd näringsämne som produkten innehåller är betydande. Mängden näringsämne skall bygga på allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation, såsom ett yttrande från EFSA, och den skall vid behov kunna läggas fram.

Påståendet 'kolesterolfri' finns inte med i bilagan till förordningen om påståenden. Får det inte längre användas?

Endast sådana påståenden som finns med i bilagan får användas. Enligt experter finns det inga belägg för den gynnsamma effekten hos påståendet 'kolesterolfri'. I enlighet med förordningen om näringsvärdesdeklaration kan mängden kolesterol i ett livsmedel anges i näringsvärdesdeklarationen.

Är ”ökat innehåll av taurin” ett näringspåstående?

För berikade livsmedels del skall göras korrekta påskrifter i ingrediensförteckningen och näringsvärdesdeklarationen. Om näringsämnet som tillsatts nämns på annat håll, är det fråga om ett näringspåstående.

Förordningen om påståenden fastställer villkoren för användning av påståendena 'innehåller' och 'ökat innehåll av'. Särskilt artikel 5 i förordningen om påståenden skall beaktas. Då påståendet 'ökat innehåll av' används skall taurinhalten i produkten i fråga prövas i förhållande till andra energidrycker, eftersom något jämförelsevärde för det dagliga intaget inte fastställts för taurin.

Kan påståendet 'utan tillsatts socker' användas för en produkt som innehåller sötningsmedel?

Förordningen om påståenden säger att ett påstående om att sockerarter inte tillsatts i ett livsmedel, och varje annat påstående som kan antas ha samma innebörd för konsumenten, får göras endast om produkten inte innehåller några tillsatta mono- eller disackarider eller några andra livsmedel som används på grund av sina sötande egenskaper. Med det avses söta livsmedel, såsom honung eller saft. Om sockerarter förekommer naturligt i livsmedlet, skall förpackningen också förses med följande märkning: "Innehåller naturligt förekommande socker".

Användning av sötningsmedel hindrar således inte användning av påståendet i fråga, om produkten och informationen som ges om produkten i övrigt följer förordningen om påståenden. Vid användning av sötningsmedel skall beaktas, att sådana enligt lagstiftningen om tillsatser får användas endast i vissa livsmedel.

Måste alla produkter förses med en näringsvärdesdeklaration i samband med att ett näringspåstående framförs, också te- och kaffepaket?

Användning av ett näringspåstående förutsätter alltid en näringsvärdesdeklaration. Om en produkt anges innehålla till exempel vitaminer, skall i näringsvärdesdeklarationen anges vilka vitaminer produkten innehåller och i vilka mängder. Det är också skäl att beakta att användning av ett näringspåstående förutsätter att livsmedlet innehåller en betydande mängd av vitaminerna i fråga.

Enligt förordningen om påståenden hänvisar ett näringspåstående till livsmedel som är färdiga för konsumtion enligt tillverkarens anvisningar. Enligt förordningen om näringsvärdesdeklaration kan informationen lämnas endast för det konsumtionsfärdiga livsmedlet, om tillräckligt detaljerade tillagningsanvisningar ges och informationen hänför sig till det livsmedel som tillagats på det anvisade sättet.

Enligt Eviras tolkning skall för ett halvfärdigt livsmedel som är försett med tillräckligt detaljerade och entydiga tillagningsanvisningar och som tillagas av tydligt fastställda ingredienser i samband med användning av ett näringspåstående anges näringsinnehållet för livsmedlet då det är färdigt för konsumtion. Sådana produkter är till exempel te, kaffe, olika pulverdrycker, påssoppor, spädbara safter och liknande produkter, i vilka endast vatten tillsätts. Om påståendet används för olika måltidsingredienser och liknande produkter, i vilka flera ingredienser som påverkar näringsinnehållet tillsätts, måste läget prövas från fall till fall.

Tillämpas förordningen om påståenden på ostar, korvar eller malet kött med låg fetthalt?

Informationen om ett näringsämnes kvalitet eller mängd som krävs på annat håll i lagstiftningen, såsom angivandet av fetthalten för mjölkpulver, ostar och vissa korvar, betraktas inte som ett näringspåstående.

På webbsidorna som gör reklam för en produkt finns näringspåståenden, men inte på själva förpackningen. Måste förpackningen ändå förses med en näringsvärdesdeklaration?

Förordningen om påståenden tillämpas på påståenden i kommersiella meddelanden, oavsett om dessa är i form av märkning och presentation av eller reklam för livsmedel som skall levereras som sådana till slutkonsumenten. Användning av näringspåståenden förutsätter alltid en näringsvärdesdeklaration. Sålunda förutsätter även påståenden som framförts på webben eller i tidningar en näringsvärdesdeklaration på förpackningen.

Uppfyller varunamnet 'Lätt BrusDryck' kraven i förordningen om påståenden?

Förordningen om påståenden säger att en jämförelse får göras endast mellan livsmedel inom samma kategori, med beaktande av ett urval livsmedel inom denna kategori, inbegripet livsmedel av andra varumärken. Så undviks sådana situationer, då konsumenten vilseleds genom att produkter som lämpar sig för annonsörens ändamål väljs som jämförelseobjekt, men som ändå inte är representativa exempel ur livsmedelskategorin.

Förutsatt att ett handelsnamn är ett representativt exempel på produkter i kategorin i fråga, kan det användas som jämförelseobjekt. Med andra ord: om sammansättningen hos en viss produkt representerar den genomsnittliga sammansättningen hos produkterna som marknadsförs, kan produktens namn i sig utgöra en jämförande hänvisning, om den efterföljs av påståendet "lätt/light". Om standardproduktens namn till exempel är X, ger "X light" information om jämförelseobjektet.

Om således den ursprungliga 'BrusDrycken' är ett representativt exempel på sin livsmedelskategori, är det möjligt att använda produktnamnet 'Lätt BrusDryck', förutsatt att denna produkt och informationen som ges om produkten i övrigt följer förordningen om påståenden.

Vilken produkt används som jämförelseprodukt i samband med näringspåståendena 'minskat innehåll av salt' och 'mindre salt'?

För sådana livsmedels del, som tillverkats i Finland görs jämförelsen i regel med nedre gränserna för påståendet 'kraftigt saltat' enligt förordningen om förpackningspåskrifter. För utländska livsmedels del och för sådana i Finland tillverkade livsmedels del, för vilka det inte finns några gränser för salthalten, görs jämförelsen med motsvarande livsmedel på marknaden och tillverkaren skall kunna påvisa vilken jämförelseprodukt/produktkategori han använt. Så skall göras, om man till exempel vill förse medvurst eller andra korvar med lång hållbarhet med påståenden om minskas saltning.

Kan man ge allmän kostfostran på förpackningen till en produkt?

Förordningen om påståenden har ett mycket brett tillämpningsområde och gäller alla påståenden som framförs i kommersiella meddelanden. Allmän kostfostran given i samband på förpackningar till produkter eller i andra kommersiella meddelanden skall således följa förordningen om påståenden. Också produkten i fråga skall uppfylla kraven i förordningen om påståenden.

På förpackningen till rågsmåbröd får till exempel inte som allmän kostfostran anges att råg innehåller rikliga mängder fibrer, om inte småbröden i fråga själv innehåller den mängd kostfiber, som påståendet 'kostfiberkälla' förutsätter.

Kan påståendet 'högt proteininnehåll' framföras om kött eller påståendet 'innehåller b-karoten' om morot?

Användning av påståendet förutsätter att produkten innehåller minst den mängd av näringsämnet i fråga, som påståendet förutsätter. Produkten och informationen som ges om produkten skall också i övrigt uppfylla kraven i förordningen om påståenden.

Kan påståendet 'källa till omega 3-fettsyror' framföras om fiskbullar?

Fiskbullarna skall uppfylla villkoren för näringspåståendet i fråga och skall således innehålla en tillräcklig mängd av fettsyror i fråga. Produkten och informationen som ges om produkten skall också i övrigt uppfylla kraven i förordningen om påståenden.

Om en produkt inte själv uppfyller villkoren för näringspåståendet i fråga, får inte heller enskilda ingredienser i produkten marknadsföras som källa till fettsyror. I detta fall vore det till exempel vilseledande att ange att fisk som är en källa till omega 3-fettsyror använts vid framställning av produkten, om produkten själv ändå inte uppfyller villkoren för det framförda påståendet.

Måste flytande produkter innehålla lika mycket av ett näringsämne som fasta produkter för att ett näringspåstående skall få framföras?

I bilagan till förordningen om näringsvärdesdeklaration har 15 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget betraktats som en betydande mängd vitaminer och mineralämnen. Mängden som motsvarar denna andel av jämförelsevärdet skall erhållas av 100 gram eller 100 ml av produkten eller av en förpackning som innehåller endast en portion.

Kommissionens arbetsgrupp för påståenden har föreslagit att kriterierna för påståendena 'vitamin- och mineralämneskälla' ändras i samband med att förordningen om information till konsumenten behandlas. Villkoren kommer sannolikt att omarbetas så, att villkoret för användning av påståendena i fråga för flytande livsmedel (vegetabiliska oljor och liknande produkter undantagna) skulle bli 7.5 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget.

Av den orsaken anser Evira att man för flytande produkters del kan beakta livsmedlets dagliga konsumtionsmängder. För flytande livsmedel som huvudsakligen förbrukas i stora dagliga intag kan som villkor för användning av påståendet 'vitamin- eller mineralämneskälla' tillämpas 7.5 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget och den mängden skall erhållas av 100 ml.

Mängden riboflavin per 100 milliliter som erhålls ur mjölk stannar till exempel något under gränsen 15 %, men mjölk konsumeras vanligen i så rikliga mängder, att mängden riboflavin som erhålls ur mjölken kan anses betydande. Å andra sidan används till exempel salladsdressing i så små mängder, att vitaminet eller mineralämnet som i 100 gram dressing överstiger gränsen 15 % i praktiken inte spelar någon roll med tanke på intaget.

På en del av livsmedlen används symbolen Hjärtmärket. Är det ett näringspåstående eller hälsopåstående?

I Finland har myndigheterna ansett att symbolen "Hjärtmärket – Bättre val" som Finlands Hjärtförbund r.f. och Diabetesförbundet i Finland r.f. administrerar är ett sådant näringspåstående, som avses i artikel 2 i förordningen om påståenden och som anger, låter förstå eller antyder att ett livsmedel har särskilda gynnsamma näringsmässiga egenskaper. Syftet med symbolen är att främja folkhälsan genom att göra det lättare att komponera en hälsosam kost.

Grunden för uppbyggandet av märkningssystemet har varit de centrala kostproblem, som är förknippade med finländarnas folkhälsa. Symbolen är inte inriktad enbart på hjärthälsan. Produkter försedda med symbolen Hjärtmärket – Bättre val är bättre alternativ inom sin kategori i fråga om intaget av fett och salt. Myndigheterna har deltagit i samarbetet med att utarbeta märket och kriterierna för användningen av märket. Märket har också tagits med i Statens näringsdelegations broschyr till konsumenterna om näringsrekommendationerna (Kost och motion i balans, 2006).

I artikel 28 punkt 4 i förordningen om påståenden förutsattes att medlemsstaterna senast den 31 januari 2008 underrättar kommissionen om sådana näringspåståenden i form av både bilder, grafik eller symboler som används i enlighet med särskilda krav och kriterier. Jord- och skogsbruksministeriet levererade materialet om symbolen Hjärtmärket – Bättre val till kommissionen inom utsatt tid. Symbolen kan således användas, även om den inte ingår i de tillåtna påståenden, som framgår av bilagan till förordningen om påståenden.

Olika organisationer i hälso- och livsmedelssektorn berättar på sina webbsidor och i sina broschyrer om livsmedels och livsmedelsingrediensers gynnsamma egenskaper. Tillämpas förordningen om påståenden på dem?

Förordningen om påståenden tillämpas inte på påståenden som framförs i icke kommersiell kommunikation, som exempelvis riktlinjer eller kostråd utfärdade av offentliga folkhälsomyndigheter eller organ, och inte heller på icke-kommersiella meddelanden och information i pressen och i vetenskapliga publikationer. Om det däremot ingår reklam för ett visst livsmedel på samma sidor, tillämpas förordningen om påståenden.

6.2 Hälsopåståenden

Kan sådana funktionella påståenden som avses i artikel 13.1 framföras om produkter för barn?

I samband med förordningen om påståenden avses med barn personer under 18 år. Enligt artikel 14 kan godkända påståenden som hänvisar till barns utveckling och hälsa användas i produkter för barn.

Kan man lämna in en ny ansökan om sådana hälsopåståenden, som avses i artikel 13.1 och som redan en gång förkastats?

Ja, det kan man, om företagaren har ny vetenskaplig dokumentation som hänför sig till påståendet och som inte tidigare behandlats i EFSA. Ansökan lämnas som ett sådant påstående som avses i artikel 13.5. EFSA publicerar i samband med sina yttranden den vetenskapliga dokumentationen som använts för utvärdering av påståendet. Så kan sökanden själv kontrollera om dokumentationen man föreslagit redan behandlats i EFSA.

Kan man leverera ny vetenskaplig dokumentation om sådana hälsopåståenden, som avses i artikel 13.1 och som är under utvärdering?

Om de ansökningar om påståenden som för närvarande är under utvärdering kan inte levereras tilläggsinformation. Om nya belägg framkommit som stöd för påståendet, är det möjligt att lämna en ny ansökan om sådana påståenden som avses i artikel 13.5. Myndigheterna kommer inte längre att leverera tilläggsbelägg utan företagaren skall själv lämna en ny anmälan.

Kan hälsopåståenden som EFSA bifallit tas i bruk innan kommissionen godkänt dem?

Sådana hälsopåståenden som avses i artikel 13.1 i förordningen om påståenden och som är under utvärdering i EFSA, kan användas på företagarens eget ansvar fram till att kommissionens officiella beslut fattats om påståendet i fråga. Påståendena skall ändå följa förordningen om påståenden och de nationella författningarna som tillämpas på påståenden

När förbjuds sådana hälsopåståenden, som EFSA ansett sakna vetenskapliga belägg, i Finland?

Endast godkända hälsopåståenden eller sådana hälsopåståenden, på vilka övergångsbestämmelser tillämpas, får användas. Sådana påståenden som avses i artikel 13.1 och som förbjuds med kommissionens beslut ges en övergångstid på sex må-

nader. Under den tiden skall det förbjudna påståendet tas ur bruk. Tillsynsmyndigheterna kan alltid ingripa i användningen av vilseledande påståenden.

Får sådana hälsopåståenden, som avses i artikel 13.5 och 14 användas genast då man lämnat in en ansökan om påståendet?

Sådana hälsopåståenden, som avses i artikel 13.5 och 14 får användas först efter att påståendet godkänts med en förordning från kommissionen.

Ett företag säljer livsmedel som andra företag tillverkat på sina webbsidor och påståendena som framförs om livsmedlen har erhållits direkt från tillverkarna till livsmedlen. Vem är det som skall svara för att de framförda påståendena följer livsmedelslagstiftningen?

Livsmedelsföretagaren svarar alltid själv för att livsmedlet och påståendena som framförs om livsmedlet följer livsmedelslagstiftningen. Även om man säljer produkter från andra tillverkare på webbsidorna och livsmedlens marknadsföringsmaterial erhållits från dessa företagare, svarar webbföretagaren själv för allt det material som finns på hans webbsidor. I sådana fall är det bäst att webbföretagaren kontaktar det företag som levererat materialet och ber dem om sådant marknadsföringsmaterial, som uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen.

Gäller kraven på påståenden ovan också till exempel muntlig marknadsföring och nätverksmarknadsföring av livsmedel?

Ja. Förordningen om påståenden tillämpas också på sådan marknadsföring. Det är också skäl att beakta att det vid marknadsföring av livsmedel alltid är förbjudet att ange att ett livsmedel har egenskaper som hänför sig till förebyggande, behandling eller botande av människors sjukdomar.

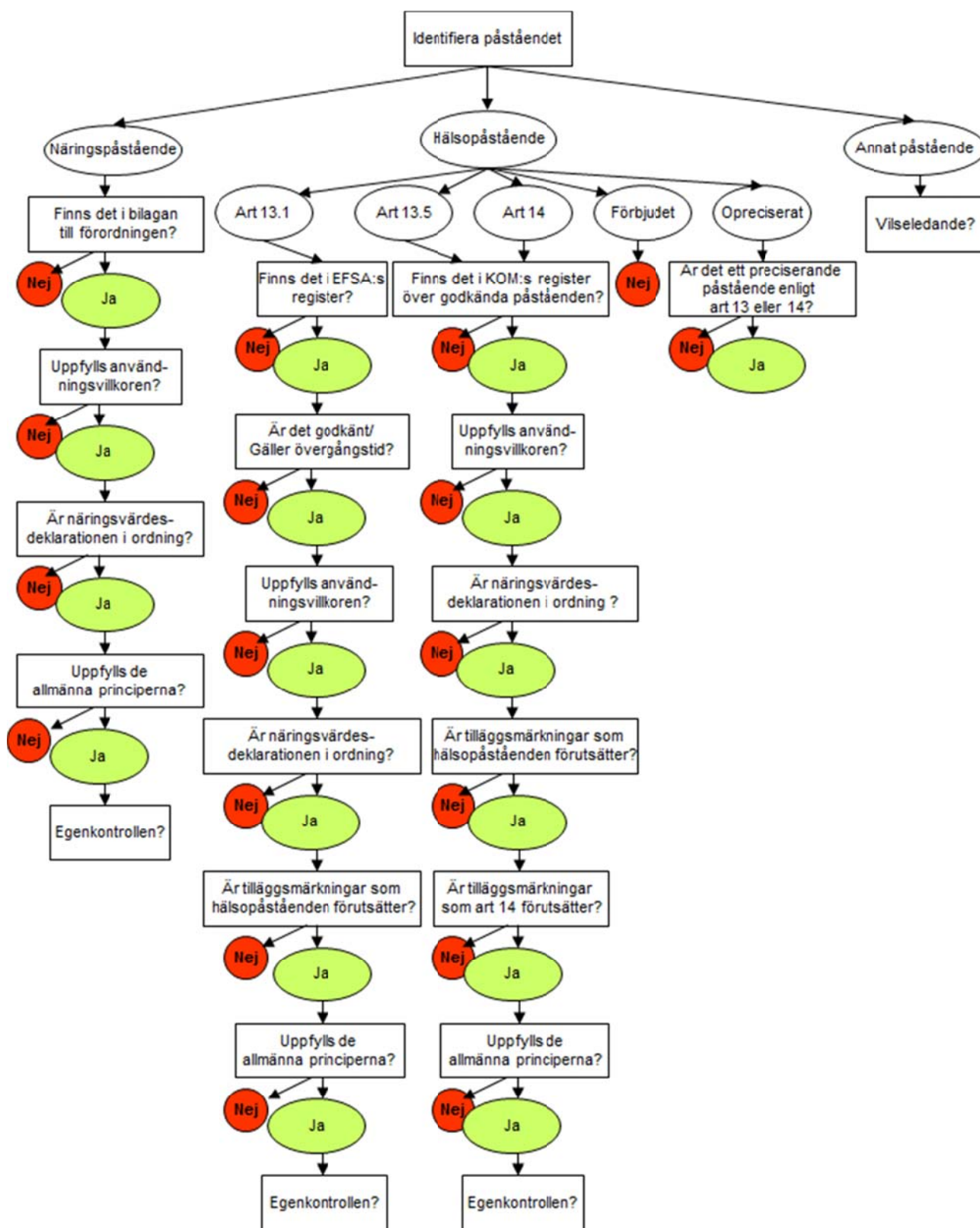
Bilaga 1. Tillåtna näringspåståenden och exempel på formuleringar som Evira anser ha samma innebörd

Näringspåstående	Villkor för användningen	Motsvarande formulering	Obs!
Lågt energiinnehåll	produkten innehåller energi högst 40 kcal (170 kJ)/100 g för livsmedel i fast form eller högst 20 kcal (80 kJ)/100 ml för livsmedel i flytande form. För bordssötningssmedel gäller gränsen 4 kcal (17 kJ)/portion med sötande egenskaper som motsvarar 6 g sackaros (cirka 1 tesked sackaros).	- låg kalorihalt - kalorifattig, energifattig	
Energireducerad	energivärdet är minskat med minst 30 % . Utöver det skall anges vilken egenskap eller vilka egenskaper som gör att livsmedlets totala energivärde minskats.	- mindre energi, färre kalorier - sänkt energihalt	
Energifri	produkten innehåller energi högst 4 kcal (17 kJ)/100 ml . För bordssötningssmedel gäller gränsen 0,4 kcal (1,7 kJ)/portion med sötande egenskaper som motsvarar 6 g sackaros (cirka 1 tesked sackaros).	- kalorifri - innehåller ingen energi, innehåller inga kalorier	
Låg fetthalt	Produkten innehåller fett högst 3 g/100 g för livsmedel i fast form eller 1,5 g/100 ml för livsmedel i flytande form (1,8 g/100 ml för mellanmjölk).	- fettfattig - fettsnål	
Fettfri	produkten innehåller fett högst 0,5 g/100 g eller 0,5 g/100 ml .	- fri från fett	
Låg halt av mättat fett	summan av mättade fettsyror och transfettsyror i produkten är högst 1,5 g/100 g för livsmedel i fast form eller 0,75 g/100 ml för livsmedel i flytande form. I båda fallen får summan av mättade fettsyror och transfettsyror inte ge mer än 10 % av energiinnehållet.	- fattig på hårt fett	
Fri från mättat fett	summan av mättat fett och transfettsyror är högst 0,1 g/100 g eller 0,1 g/100 ml .	- fri från hårt fett	- 'fri från transfettsyror' och '0 % transfettsyror' är förbjudna näringspåståenden
Låg sockerhalt	produkten innehåller socker högst 5 g/100 g för livsmedel i fast form eller 2,5 g/100 ml för livsmedel i flytande form.	- sockerfattig - innehåller endast små mängder socker	
Sockerfri	produkten innehåller socker högst 0,5 g/100 g eller 0,5 g/100 ml .	- utan socker - fri från socker	- 'osötad' är inte ett näringspåstående och kan betyda att produkten inte heller innehåller andra sötande ämnen än socker
Utan tillsatt socker	produkten innehåller inte några tillsatta mono- eller disackarider eller något annat livsmedel som används på grund av sina sötande egenskaper. Om sockerarter förekommer naturligt i livsmedlet, bör förpackningen även förse med följande märkning: "INNEHÅLLER NATURLIGT FÖREKOMMANDE SOCKER".	- osockrad	då påståendet 'utan tillsatts socker' framförs skall anges 'innehåller naturligt förekommande socker' - om produkten naturligt innehåller söta ingredienser, såsom honung, frukt, saft etc. - om produkten naturligt innehåller sockerarter över 0,5 g per 100 g/ml
Låg natriumhalt eller låg salthalt	produkten innehåller natrium högst 0,12 g/100 g eller 0,12 g/100 ml eller motsvarande värde för salt. För annat vatten än naturliga mineralvatten som	- saltfattig	- 1 g natrium motsvarar 2,5 g salt (NaCl) - detta näringspåstående gäller endast natrium inte

	omfattas av direktiv 80/777/EEG bör detta värde inte överstiga 2 mg natrium/100 ml.		till exempel kalium eller magnesium
Mycket låg natriumhalt/mycket låg salthalt	produkten innehåller natrium högst 0,04 g/100 g eller 0,04 g/100 ml eller motsvarande värde för salt. Detta påstående får inte framföras om naturliga mineralvatten och andra typer av vatten.	- mycket saltfattig	- 1 g natrium motsvarar 2,5 g salt (NaCl)
Natriumfri eller saltfri	produkten innehåller natrium högst 0,005 g/100 g eller motsvarande värde för salt.		- 1 g natrium motsvarar 2,5 g salt (NaCl) - saltfritt smör är benämningen på en produkt/produktkategori, inte ett näringspåstående
Kostfiberkälla	produkten innehåller kostfibrer minst 3 g/100 g eller 1,5 g/100 kcal .	- innehåller kostfibrer - kostfibrer tillsatt - kostfibrer - kostfiberhaltig	- fullkorn och mörk är inte näringspåståenden och betyder inte det samma som kostfiberkälla
Högt kostfiberinnehåll	produkten innehåller kostfibrer minst 6 g/100 g eller 3 g/100 kcal .	- högt innehåll av kostfiber - rikligt med kostfiber - hög kostfiberhalt - kostfiberrik	
Proteinkälla	minst 12 % av livsmedlets energivärde kommer från proteiner.	- innehåller protein - protein - proteinhaltig	
Högt proteininnehåll	minst 20 % av livsmedlets energivärde kommer från proteiner.	- rik på protein - hög proteinhalt - god källa till protein - proteinrik	
[namn på vitaminet/vitaminerna] och/eller [namn på mineralämnet/mineralämnena] källa	produkten innehåller minst en betydande mängd enligt bilagan till direktiv 90/496/EEG eller en mängd som anges i undantag som beviljats i enlighet med artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 av den 20 december 2006 om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel ⁽¹⁾ . Produkten skall innehålla minst 15 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget	- innehåller C-vitamin - + vitamin C	- 'innehåller 10 mg C-vitamin per 100 g' är ett näringspåstående, om det används på annat håll än i näringsvärdesdeklarationen
Högt innehåll av [namn på vitaminet/vitaminerna] och/eller [namn på mineralämnet/mineralämnena]	produkten innehåller minst dubbelt så mycket som en produkt som är en "[NAMN PÅ VITAMINET/VITAMINERNA] och/eller [NAMN PÅ MINERALÄMNET/MINERALÄMNENA] källa". Produkten skall innehålla minst 30 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget	- god C-vitaminkälla - rikligt med C-vitamin	- 'innehåller rikligt med vitaminer' är en obestämd formulering som måste kompletteras med information om vilka vitaminer det finns rikligt av
Innehåller [namn på näringsämnet eller annat ämne]	produkten är förenlig med alla tillämpliga bestämmelser i förordningen, särskilt artikel 5. När det gäller vitaminer och mineralämnen skall kraven för påståendet "... källa" gälla.	- lykopenkälla - innehåller lykopen	- För näringsämnets påstådda näringsmässiga eller fysiologiska effekt skall finnas allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation och livsmedlet skall ge ämnet i fråga i betydande mängd då man beaktar normal konsumtion av livsmedlet. - Om namnet på ämnet

			hänvisar till dess funktion eller hälsoeffekt, rör det sig om ett hälsopåstående (såsom antioxidanter, probioter).
Ökat innehåll av [namn på näringsämnet]	produkten uppfyller kraven för påståendet "... källa " och innehållet har ökat med minst 30 % jämfört med en liknande produkt.	- berikad med kostfibrer - berikad med C-vitamin - C-vitaminerad	
Minskat innehåll av [namn på näringsämnet]	inhållet har minskats med minst 30 % jämfört med en liknande produkt utom i fråga om mikronäringsämnen där en skillnad på 10 % från de referensvärden som anges i direktiv 90/496/EEG godtas, samt för natrium, eller motsvarande värde för salt , där en skillnad på 25 % godtas.	- fettreducerad med 40 % - saltreducerad - sänkt salthalt	För sådana livsmedels del, som tillverkats i Finland görs jämförelsen i regel med nedre gränserna för påståendet 'kraftigt saltat' enligt förordningen om förpackningspåskrifter. För utländska livsmedels del och för sådana i Finland tillverkade livsmedels del, för vilka det inte finns några gränser för salthalten, görs jämförelsen med motsvarande livsmedel på marknaden.
Lätt/light	kan framföras på samma villkor som de som gäller för begreppet " reducerad ". Påståendet skall åtföljas av uppgifter om den eller de egenskaper som gör produkten "lätt" eller "light".	- lätt, fettreducerad med 30 % - salfattig/lättsaltad, saltreducerad med 25 %,	- påståendena ultralätt, mycket lätt, lättast av alla etc. är inte tillåtna näringspåståenden
Naturlig/t	Om ett livsmedel naturligt uppfyller villkoren enligt denna bilaga för användningen av ett näringspåstående, får formuleringen "naturlig/t" läggas till före påståendet.	- innehåller naturligt kalcium - naturligt högt innehåll av kalcium	
Källa till omega 3-fettsyror	produkten innehåller alfa-linolensyra minst 0,3 g/100 g och 0,3 g/100 kcal eller minst 40 mg av summan av eikosapentaensyra och dokosa-hexaensyra per 100 g och per 100 kcal .	- källa till omega 3-fetter	
Högt innehåll av omega 3-fettsyror	produkten innehåller alfa-linolensyra minst 0,6 g/100 g och 0,6 g/100 kcal eller minst 80 mg av summan av eikosapentaensyra och dokosa-hexaensyra per 100 g och 100 kcal .	- god källa till omega 3-fetter	
Högt innehåll av enkelomättat fett	minst 45 % av fettsyrorerna i produkten kommer från enkelomättat fett och enkelomättat fett står för mer än 20 % av produkten energiinnehåll.	- högt innehåll av monoomättat fett - god källa till enkelomättat fett	
Högt innehåll av fleromättat fett	minst 45 % av fettsyrorerna i produkten kommer från fleromättat fett och fleromättat fett står för mer än 20 % av produkten energiinnehåll.	- högt innehåll av polyomättat fett - god källa till fleromättat fett	
Högt innehåll av omättat fett	minst 70 % av fettsyrorerna i produkten kommer från omättat fett och omättat fett står för mer än 20 % av produkten energiinnehåll.	- god källa till omättat fett - god källa till mjukt fett - högt innehåll av mjukt fett	

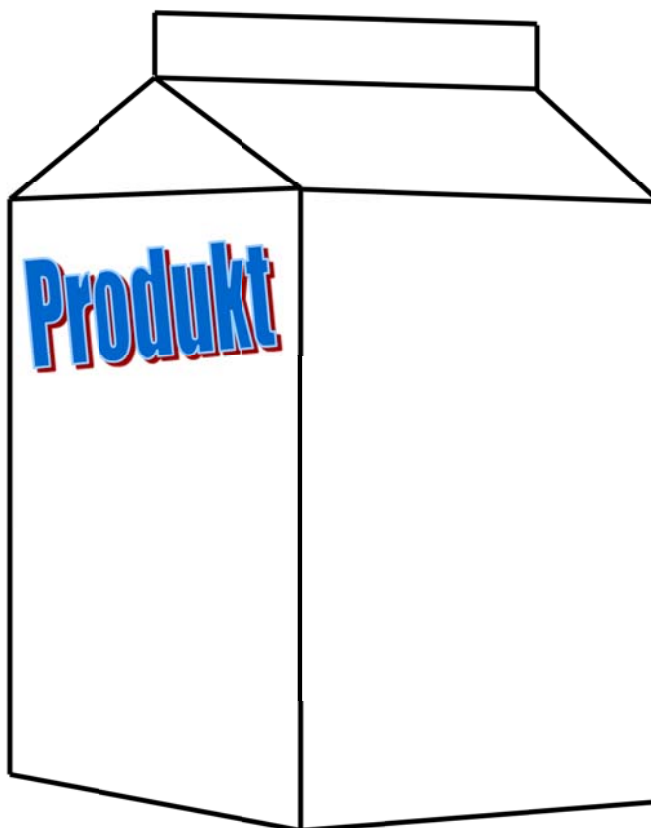
Bilaga 2. Schema över hur man fattar beslut om rätt användning av påståenden

Bilaga 3. Exempel på tilläggsmärkningar som olika påståenden kräver på förpackningen

Inga påståenden

- näringsvärdesdeklarationen frivillig

Det rör sig om ett fiktivt exempel

Ett näringspåstående

- kort näringsvärdesdeklaration
- mängden kalcium

Det rör sig om ett fiktivt exempel.

Ett näringspåstående som gäller

- sockerarter,
- mättade fettsyror,
- kostfiber eller
- natrium

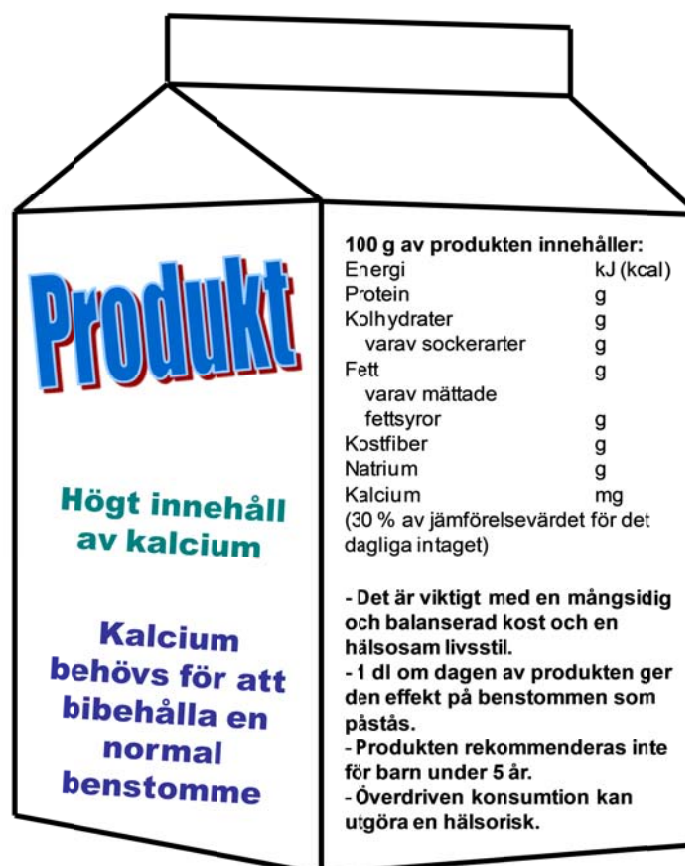
➤ lång näringsvärdesdeklaration

Det rör sig om ett fiktivt exempel.

Ett sådant hälsopåstående som avses i artikel 13.1

- lång näringsvärdesdeklaration
- mängden kalcium
- tilläggsmärkningar till hälsopåståenden

Det rör sig om ett fiktivt exempel.

Ett sådant hälsopåstående som avses i artikel 14

- lång näringsvärdesdeklaration
- mängden kalcium
- tilläggsmärknings till hälsopåståenden
- tilläggsmärknings till påståenden om minskad sjukdomsrisik

Det rör sig om ett fiktivt exempel.

Ett allmänt, icke specificerat hälsopåstående

+

Ett sådant påstående som avses i artikel 13.1

- lång näringsvärdesdeklaration
- mängden kalcium
- tilläggsmärknings till hälsopåståenden

Det rör sig om ett fiktivt exempel

Bilaga 4. Saker som skall följas upp inom egenkontrollen över närings- och hälsopåståenden

Genom att upprätthålla och uppdatera uppgifterna på listan kan företagen säkerställa eller vid behov intyga att egenkontrollen över närings- och hälsopåståenden fungerar. Tillsynen över närings- och hälsopåståenden koncentrerar sig på tillsyn över dessa uppgifter. I bilaga 5 följer ett exempel på egenkontrollen över påståenden.

Näringspåståenden:

- Vilket näringspåstående framförs om produkten?
- Om det rör sig om ett sådant varumärke, märkesnamn eller fantasinamn, som avses i artikel 1.3 och som kan tolkas som ett näringspåstående, vilket näringspåstående har då förknippats med varumärket eller namnet? Näringspåståendet skall förtydliga och komplettera varumärket eller namnet.
- Vilket tillåtet näringspåstående som avses i förordningen om påståenden motsvarar det?
- Vilka är villkoren för framförande av det godkända näringspåståendet som angetts i bilagan till förordningen om påståenden?
- Hur mycket innehåller produkten av det näringsämne eller annat ämne, som påståendet gäller?
- Uppfylls villkoren för framförande av påståendet?
- Hur har näringsämnets mängd säkerställts (analys/kalkyl)?
- Har mängden av det näringsämne eller annat ämne, som påståendet gäller angetts i näringsvärdesdeklarationen? Allt enligt ämnet i fråga skall det finnas en kort eller lång näringsvärdesdeklaration. Om också ett hälsopåstående förknippats med produkten, skall näringsvärdesdeklarationen vara lång
- Andra observationer?

Hälsopåståenden:

- Vilket hälsopåstående framförs om produkten?
- Om det rör sig om ett sådant varumärke, märkesnamn eller fantasinamn, som avses i artikel 1.3 och som kan tolkas som ett hälsopåstående, vilket hälsopåstående har då förknippats med varumärket eller namnet? Hälsopåståendet skall förtydliga och komplettera varumärket eller namnet.
- Om det rör sig om ett sådant allmänt, icke specificerat hälsopåstående, som avses i 10(3), vilket bestämt hälsopåstående som preciserar hälsoeffekten har då förknippats med produkten?
- Vilket hälsopåstående som avses i förordningen om påståenden motsvarar det?
- Vilka är villkoren för framförande av det godkända hälsopåståendet?
- Hur mycket innehåller produkten av det näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller?
- Uppfylls villkoren för framförande av påståendet?
- Hur har näringsämnets mängd säkerställts (analys/kalkyl)?
- Har mängden av det näringsämne eller annat ämne, som påståendet gäller angetts i näringsvärdesdeklarationen? Näringsvärdesdeklarationen skall vara lång.
- Vilka är de märkningar på förpackningen, som avses i artikel 10(2)?
- Om det rör sig om ett sådant påstående om minskad sjukdomsrisk, som avses i artikel 14(1a), vilka är då de märkningar på förpackningen, som avses i artikel 14(2)?
- Hänför sig utsatta tider eller övergångstider till hälsopåståendet? Sådana är till exempel övergångstiden på 6 månader för förkastade hälsopåståenden, inom vilken tid det förkastade hälsopåståendet skall tas ur bruk.
- Andra observationer?

Bilaga 5. Exempel på hur tabellen för tillsyn över påståenden används i egenkontrollen

Pro- dukt	Dryck för ben- stommen									
	Näringspåståen- den									
Påstående som framförs om produkten	Motsvarande påstående enligt förrordningen om påståenden	Villkor för framförande av påståendet	Mängden av det närings- ämne som påståendet gäller i produkten	Uppfylls villkoren för framförande av påståen- det	Hur har när- ringsämnets mängd säker- ställt (analys/ kalkyl)	Mängden av näringsäm- net i fråga har angetts i näringsvärdesdeklarar- tionen (kort/lång)	Andra observationer			
Högt innehåll av kalcium	Högt innehåll av kalcium	kalcium 240 mg/100 g	kalcium 250 mg/100 g	Ja	kalkylmässigt av receptet	ja, lång deklARATION				
Låg halt av mättat fett	Låg halt av mättat fett	mättade trans- fettsyror totalt under 1,5 g/100 g och 0,75 g/100 ml OCH summan ger inte mer än 10 % av energi- innehållet	0,6 g/100 ml, 9 % av energin	Ja	kalkylmässigt av receptet	ja, lång deklARATION				
Ett sådant varu- märke, märkes- namn eller fan- tasinamn, som avses i artikel 1.3 och som kan tolkas som ett näringspåstående	Näringspåstående som förknippats med varumärket eller namnet	Motsvarande påstående enligt förrordningen om påståenden	Villkor för framförande av påståen- det	Mängden av det närings- ämne som påståendet gäller i produkten	Uppfylls villkoren för framförande av påståendet	Hur har näringsäm- nets mängd säkerställt (ana- lys/ kalkyl)	Mängden av näringsäm- net i fråga har angetts i näringsvärdesdeklarar- tionen (kort/lång)	Andra observat- ioner		
-										
Hälsopåståenden										
Påstående som framförs om produkten	Motsvarande påstående enligt förrordningen om påståenden	Villkor för framförande av påståendet	Mängden av det närings- ämne som påståendet gäller i produkten	Uppfylls villkoren för framförande av påståen- det	Hur har när- ringsämnets mängd säker- ställt (analys/ kalkyl)	Mängden av näringsäm- net i fråga har angetts i näringsvärdesdeklarar- tionen (lång)	Märkningar (a-d) på förpackningen som avses i artikel 10(2)	Om ett sådant påstående om minskad sjuk- domsrisk, som avses i art. 14(1a), de märkningar på förpackningen som avses i art. 14(3)	Utsatta tider som hänför sig till påståendet, såsom över- gångstid	Andra obser- vationer

Kalcium behövs för att bibehålla en normal benstomme	Calcium is needed for the maintenance of normal bone	kalciumkälla dvs. över 120 mg/100 g	kalcium 250 mg/100 g	Ja	kalkylmässigt av receptet	ja, lång märkning	a) det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil b) 1 dl om dagen av produkten ger den effekt på benstommen som påstås c) och d) produkten är riskfri	-	-		
Kalcium minskar nedbrytningen av benstommen, en faktor som ökar risken för osteoporos	Ett icke godkänt påstående	Okända	kalcium 250 mg/100 g		kalkylmässigt av receptet	ja, lång märkning	a) det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil b) 1 dl om dagen av produkten ger den effekt på benstommen som påstås c) och d) produkten är riskfri	- nedbrytningen av benstommen är en faktor som ökar risken för osteoporos - osteoporos är förknippad med flera riskfaktorer och en ändring av en faktor behöver inte ha någon gynnsam effekt	Påståendet har ännu inte godkänts. Sådana påståenden om minskad sjukdomsrisik, som avses i art 14(1a) kan framföras först då påståendet godkänts.	Påståendet tas bort från förpackningen. Påståendet framförs på förpackningen först då påståendet godkänts.	
Ett sådant allmänt, icke specificerat hälsopåstående om produkten, som avses i art. 10(3)	Hälsopåstående som preciserar hälsoeffekten	Motsvarande påstående enligt förordningen om påståenden	Villkor för framförande av påståendet	Mängden av det näringsämne som påståendet gäller i produkten	Uppfylls villkoren för framförande av påståendet	Hur har näringsämnets mängd säkerställts (analys/ kalkyl)	Mängden av näringsämnet i fråga har angetts i näringsvärdesdeklarationen (lång)	Märkningar på förpackningen som avses i artikel 10(2)	Om ett sådant påstående om minskad sjukdomsrisik, som avses i art. 14(1a), de märkningar på förpackningen som avses i art. 14(3)	Utsatta tider som hänförs till påståendet, såsom övergångstid	Andra observationer
bra för din benstomme	Kalcium behövs för att bibehålla en normal benstomme. Påståendet OK, se ovan.										
Ett sådant varumärke, märkesnamn eller fantasinamn, som avses i artikel 1.3 och som kan	Hälsopåstående som förknippats med varumärket eller namnet	Motsvarande påstående enligt förordningen om påståenden	Villkor för framförande av påståendet	Mängden av det näringsämne som påståendet gäller i produkten	Uppfylls villkoren för framförande av påståendet	Hur har näringsämnets mängd säkerställts (analys/ kalkyl)	Mängden av näringsämnet i fråga har angetts i näringsvärdesdeklarationen (lång)	Märkningar på förpackningen som avses i artikel 10(2)	Om ett sådant påstående om minskad sjukdomsrisik, som avses i art. 14(1a), de	Utsatta tider som hänförs till påståendet, såsom övergångstid	Andra observationer

tolkas som ett näringspåstående											märkningar på förpackningen som avses i art. 14(3)		
Dryck för benstommen	Kalcium behövs för att bibehålla en normal benstomme. Påståendet OK, se ovan.												

